

Flygplatsutredningen

Marcus Smedman

Flygplatsutredningen

Peter Norman
2023-02-15

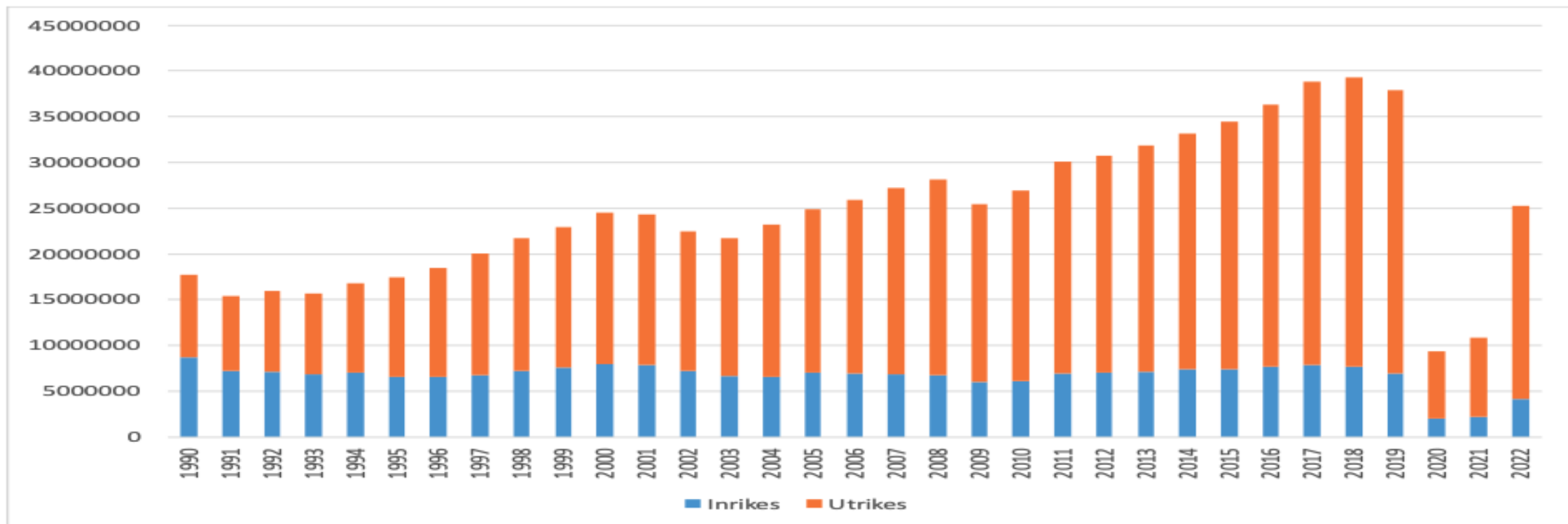
Flygtrafiken är betydelsefull för Sverige

Jag anser att

- flyget är viktigt för Sverige – nu och i framtiden
- Arlanda flygplats är en tillgång för Sverige och har en särställning som nationellt flygplatsnav
- om hela Sverige ska leva krävs tillgängliga flygplatser
- samhällsviktigt flyg måste prioriteras långsiktigt
- flyget måste säkerställa att man uppnår sina egna och Sveriges klimatpolitiska mål

Passagerarutveckling 1990-2022

Linjefart och icke-regelbunden inrikes- och utrikestrafik (Källa: Trafikverket)

Erfarenheter från pandemin

Jag konstaterar att

- Utrikestrafiken före pandemin ökat under många år, medan inrikestrafiken har legat på en relativt stabil nivå.
- efterfrågan på flygresor kraftigt försämrats under Covid-pandemin, bland annat beroende på reserestriktioner.
- flygmarknaden har en stark återhämtning, särskilt utrikes
- de geopolitiska förutsättningarna har försämrats på senare år
- det finns ett ökat behov av samhällsviktig luftfart.

Bedömning av läget

Jag bedömer att

- luftfarten behöver ställa om för att möta miljö- och klimatutmaningar.
- minskade intäkter under de senaste åren har försatt flygplatser i en sämre ekonomisk situation.
- utan statligt stöd kommer tillgängligheten att försämrats och icke statliga flygplatser riskerar att läggas ned
- staten behöver en ökad rådighet över flygplatssystemet

Staten flyttar fram sina positioner

- Fler flygplatser i den nationella basutbudet
- Fler beredskapsflygplatser
- Krav ställs på flygplatser som erhåller statligt stöd
 - Fossilfrihet
 - Aktiebolag
 - Statlig representation i aktiebolagen
 - Krav på infrastruktur avseende tankning av el och biobränsle

Utökad nationellt basutbud av flygplatser

Jag föreslår att

- det nationella basutbudet av flygplatser utökas för att säkerställa tillgängligheten till fler regioner
- Skellefteå flygplats inkluderas omgående
- regeringen på sikt prövar om Ängelholm-Helsingborg, Kalmar-Öland och Sundsvall-Timrå flygplatser bör inkluderas
- staten inleder förhandling med berörda flygplatser
- alla flygplatser i nationellt basutbud har beredskap att ta emot samhällsviktig luftfart

Effekter för Swedavia

- Swedavia får en större portfölj och ett större uppdrag
- Alla Swedavias flygplatser skall vara beredskapsflygplatser
- Privatisering av Swedavia?

Utvecklat stöd till icke statliga flygplatser

Jag föreslår att

- Systemet med årligt statligt stöd till icke statliga flygplatser justeras och stödet villkoras för:
 - Icke statliga flygplatser som har flyglinjer med allmän trafikplikt
 - Icke statliga flygplatser som ingår i ett statligt nät av beredskapsflygplatser
- Det statliga stödet villkoras genom krav på tillgänglighet, effektivitet, fossilfri verksamhet och utifrån totalförsvarets behov

Justerad och vitaliserad allmän trafikplikt

Jag föreslår att:

- Trafikverket även fortsatt är behörig myndighet och beslutar om allmän trafikplikt och upphandlar flygtrafik.
- regionerna ges möjlighet att komplettera den allmänna trafikplikten, givet ett regionalt kostnadsansvar.
- den allmänna trafikplikten ändras:
 - Flyglinjen Östersund – Umeå avvecklas.
 - Flyglinjerna Torsby/Hagfors – Arlanda respektive Kramfors – Arlanda ersätts med anslutningstrafik
 - Ny allmän trafikplikt införs från Karlstad respektive Sundsvall till Arlanda

Befintliga flyglinjer
2019 - 2023

Utökat nät med beredskapsflygplatser

Jag föreslår att:

- ett statligt finmaskigt nät av beredskapsflygplatser inrättas, initialt omfattar det 33 (31) flygplatser
- flygplatserna ska ha beredskap att dygnet runt öppna för samhällsviktig luftfart
- beslut (avtal) fattas med längre framförhållning och gäller under längre tid
- flygplatserna ska bli ersatta för sina kostnader för att hålla beredskap

Nät med helikopterflygplatser

Jag föreslår att:

- ett kompletterande nät av helikopterflygplatser för samhällsviktig verksamhet bör etableras
- ett statligt stöd inrättas för att stödja en sådan etablering
- Trafikverket ges i uppdrag att säkerställa att ett sådant nät finns.

Miljö och klimat

- Flygindustrin behöver ställa om snabbare
- Produktion av biobränsle måste öka
- Staten bör ta initiativ till inrättande av en bränslekommission
- Staten bör driva på utvecklingen av fossilfria flygplatser inklusive infrastruktur för laddning och tankning
- Swedavias flygplatser uppmanas att tillse att det finns kollektivtransporter från flygplatserna till dess huvudorter

Dock...

- Om produktionen av el är fossilfri och hållbar, är elflyg förmodligen det mest hållbara och klimatsmarta kommunikationssätt som finns att uppbringa
- Det krävs ett nytänkande avseende flygets möjligheter

Processen framåt

- Remissrunda pågår fram till 23/5-2023
- Utredarens förslår att förändringarna om allmän trafikplikt införs från oktober 2027 då nuvarande flygupphandling löper ut.

Mina övergripande reflektioner

Om förslagen går igenom:

- Stort steg framåt jämfört med nuvarande situation i ett nationellt perspektiv. Staten tar större ansvar för regionala flygplatser
- Kommer att stärka Sveriges förmågor i tider av fred och ofred
- Om Karlstad Airport får allmän trafikplikt kommer tillgängligheten och beredskapen för flera kommuner i Värmland att förbättras
- Tillgängligheten till norra Värmland kommer att minska genom längre restider till Stockholm/Arlanda om allmän trafikplikt upphör

Frågor/reflektioner/inspel?

Region
Värmland